

ספורט רטו

הגיונות בספרות

"ספרות נטו"

משרד החינוך | המזכירות הпедagogית | הפיקוח הארצי על החינוך הגופני
כסלו התשס"ב, דצמבר 2001

תודה מיוחדת לחבריו "עמותת סובלנות" שהעבירותו אלינו חומר רב בנושא

כתיבת:
 אברהם זוכמן

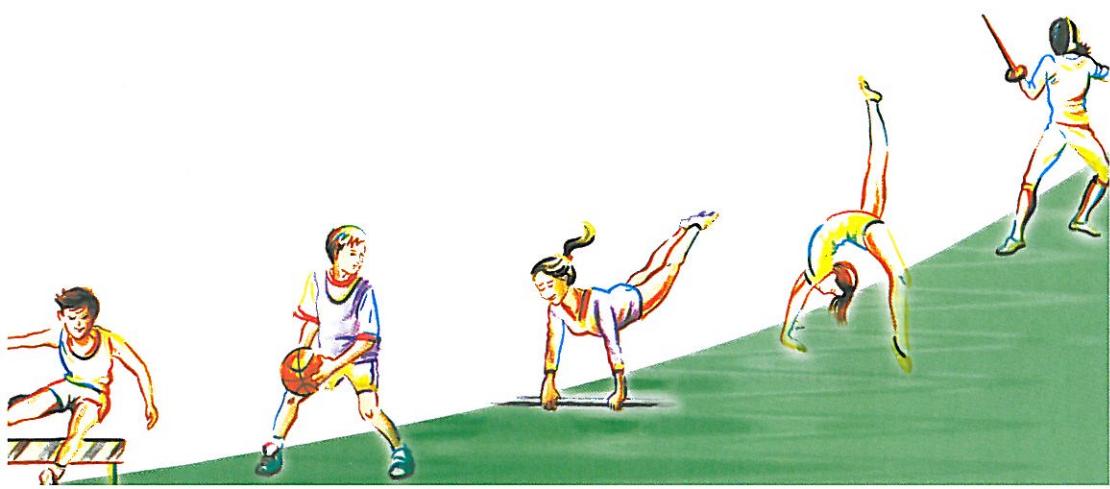
עריכה לשונית:
 פנינה לוי

איורים:
 דוד שמאן

עיצוב גרפי:
 פרטומי ישראל ושות'

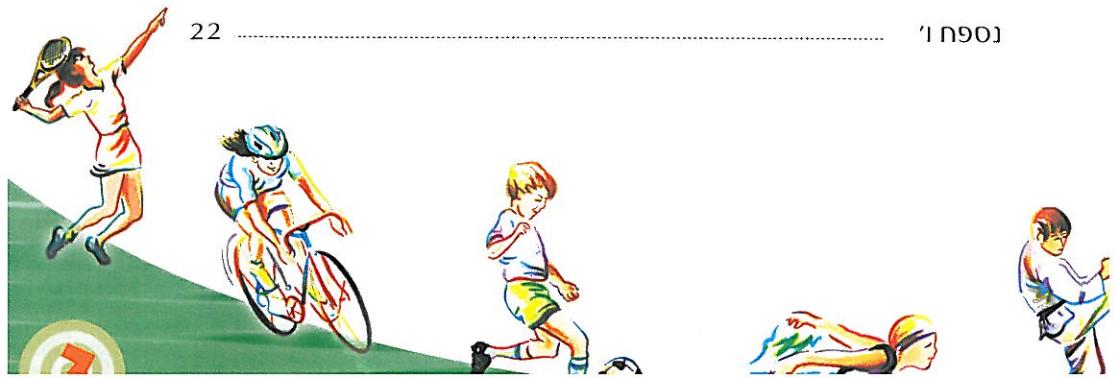
הוצאה לאור:
 מח' הפרסומים, משרד החינוך

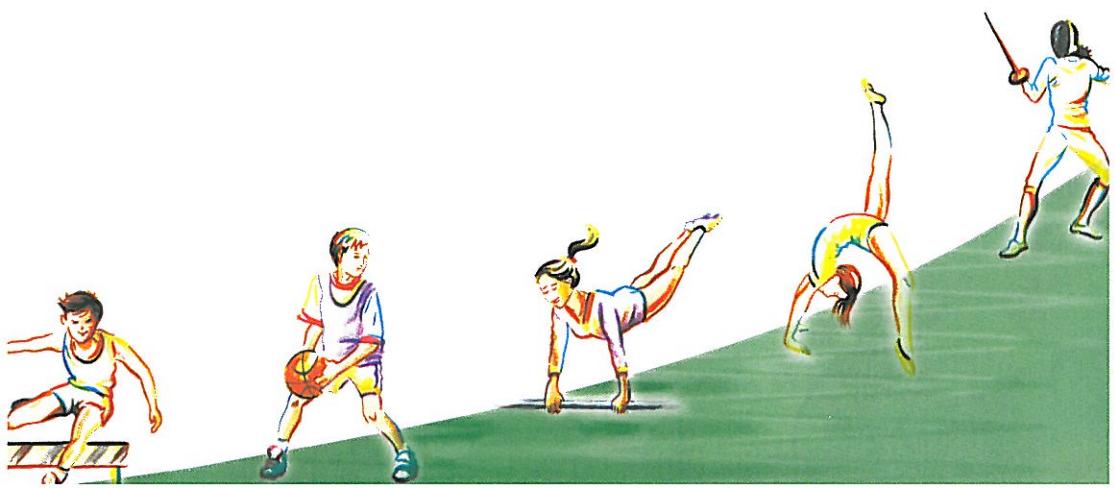
© כל הזכויות שמורות למשרד החינוך

תוכן האנרגיות

5	פתחה
7	הركע
7	המטרות
8	הנחות היסוד
8	הגדרת הגינות ספורטיבית
9	דרך הפעולה
9	א. שינוי כלליים
10	ב. טקסיות לעידוד הגינות הספורטיבית
10	ג. נקיות צעדים בעת התחרות/הפעולות
11	ד. תמריצים ועונשים
12	ה. ועדת היגי עליונה להגינות בספורט
12	ו. דרכי פעולה נוספת
14	ז. מעקב
15	נספחים
17	נספח א'
18	נספח ב'
19	נספח ג'
20	נספח ד'
21	נספח ה'
22	נספח ו'

אנו חשים בתקופה שבה הניצחון בספורט הוא מטרה, ההישגים היא העיקר, ואילו ההשתתפות בתחרויות היא מטרה משנית. ולצערנו לשם השגת הניצחון – כל האמצעים כשרים.

משרד החינוך החליט לפעול לצמצום נגע האלימות ולקידום המשחק ההוגן. תחרויות הספורט של בתי הספר משמשות אמצעי חינוך חשוב מדרגה ראשונה למילוי מטרת זו. הפיקוח על החינוך הגוף, במסגרת תחרויות אלו ובמסגרת שיעורי החינוך הגוף בבתי הספר, עושה שימוש לקדם את נושא ההגינות ולמנוע את חידרת תופעות האלימות במסגרת זו.

לפיכך מצאנו לנכון להוציא לאור חוברת זו במחודורה שנייה כדי שכל הגוף הקשורים לאירועי הספורט של בתי הספר ימשיכו לעשות הכל כדי שairoען החינוך הגוף והספורט בבית הספר יתנהלו באווירה חיינוכית נאותה.

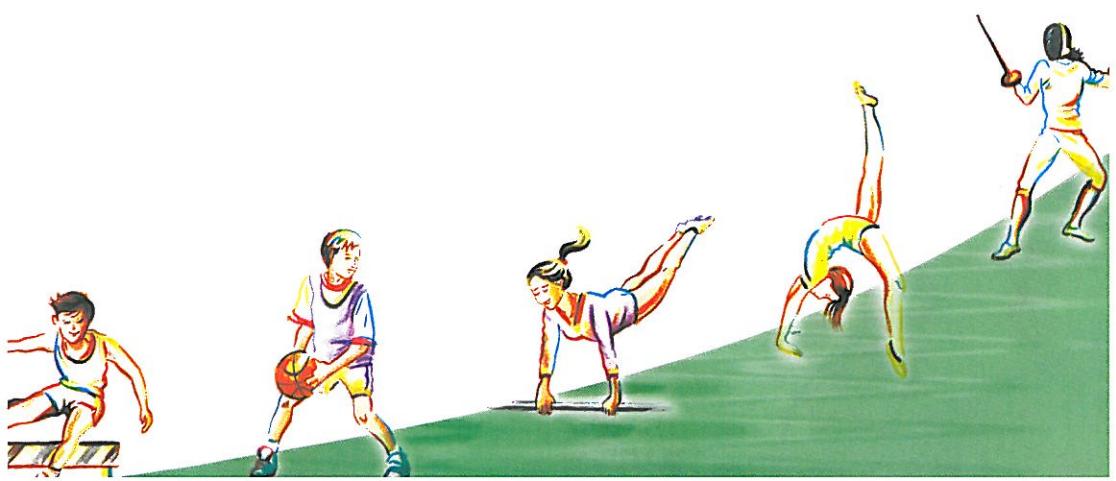
אנו מקווים שהפעולות שתינקטנה על פי המלצות בחוברת זו תישאנה פרי והתלמידים יפנים תוכנות של מנהיגות, של גיננות, של עזרה לזרים, של רוח ספורטיבית, של כבוד לתלמיד-חבר ושל כבוד למשחק עצמוני.

abraham zuckerman

מפמ"ר וממונה על החינוך הגוף

התנהגות ספורטיבית היא נורמה שאנו שואפים אליה. הפעולות והמאכזים צריכים לבוא מצד כל הגורמים יחד: רשותות, מפקחים, מנהלים, מורים,אמנים, תקשורת, איגודי הספורט, הוועד האולימפי, תלמידים וכמוון הספורטאים עצםם.

האטרות

א. ליצור דפוסי התנהגות נאותים ולשנות דפוסים שליליים שנוצרו בתחום ההתנהגות בספורט בין תלמידי בית הספר, הצופים, השחקנים, המורים לחינוך גופני והמאנים

ב. להציג את עצם ההשתתפות בפעולות הספורט תוך שיתוף פעולה עם אחרים ותוך ראיית ההשתתפות כחוונה לא פחות מן התוצאה הסופית ("הניצחון חשוב אך לא בכל מחיר").

ג. לראות בדפוסי ההתנהגות הנדרשים מן המשתתפים באירועי ספורט דרך חיים שאינה מוגבלת אך ורק לאירועי ספורט אלא להתנהגות בחי היום-יום.

גראות ריסוד

א. יצירת דפוסי התנהגות

נאוטים דורשת הנחת תשתיות
של-ID, של מיומנות ושל ערכים,
וממנה יתפתחו גישות, עמדות
והתיחסות חיובית.

ב. אפשר לפתח דפוסי התנהגות של

שחקן, של צופה ושל בעלי תפקידים שונים
באירוע ספורט בהיותם דפוסי התנהגות
של תפקידים מוגדרים.

ג. אפשר להשפיע על כל
תלמיד, בבית הספר ובכיתה
בקבוצה, הן כשחקן והן כצופה.

ד. אפשר להשתמש במערכות היחסים החברתיים של קבוצת הספורט כקבוצה
ראשונית שיש בה קשרים ויחסים ישירים בין בעלי התפקידים השונים לשם יסות
התנהגות התלמידים ופיקוח עליה ולשם הנחת תשתיות לדפוסי התנהגות.

הגדרת הרגינות בספורט

א. ההגינות בספורט נגזרת מ"ואהבת לרעך כמוך" ומכללי התנהגות בחברה בכלל,
ולכן הנושא אינו נפרד מנושא ההתחשבות בזולת בכל צורה שהיא.

ב. ההגינות בספורט היא תכוונה של המשתתפים או של הצופים בפועל ספורט,
לרבות גישה הולמת לפעולה המאפשרית באדיבות, ביושר, בשיתוף פעולה,
בסובלנות, במשמעות עצמית, בשליטה ברגשות, בכבוד ובהערכה למתחפה.

לשם הנחת התשתית של ידע, של מיומנות ושל ערכים יש לנקט את הצעדים הבאים:

A. שיעון כללים

1. יש לוודא כי הכללים להתנהגות ספורטיבית הולמת של בעלי התפקידים יבואו לידיут כל ציבור התלמידים הן באמצעות דינמיות, שינון ושיחות והן באמצעות הדגם "תרגילים על מודל" בктивות עצמן או בעת אירועים. יש לראות בעצם למידתם של הכללים, במגמה להפיקתם להרגלים, מורה חשובה בפני עצמה.
2. יש ללמד את הכללים הן במסגרת שיעורי החינוך הגוףני, הן בשיעורי חברה ומבחן והן במסגרת אימוני קבוצות הספורט של בת' הספר.

3. יש לעודד ולהנחות

את מעצות
התלמידים להעלות
את נושא ההגינות
בספורט כנושאים
מרכזיים בדיני
המעצות בבת' הספר.

4. יש לעודד ולהנחות את
עורכי העלונים בבת' הספר
לייחס תחת תשומת לב
מיוחדת לנושא ההגינות
בספורט.

ב. טקסיון לעידוד הרגינות בספרות

בכל מפגש ספורט יודגשו היבטים הטקסיים – גינוי טקס של כבוד הדדי בין השחקנים, המורים והמאmins כגון לחיצת ידיים בתחילת המשחק ובסופה, החילפת מצורחות וכדומה. עוד יודגשו היבטים החברתיים שמצוין לאיירע: שתיה ואכילה בצוותא לאחר האירע, מסיבות מסוימות מתחזרה וכדומה.

ג. ניקיטת צעדים בעת התחרות והപיעילות

1. בכל אירע ספורט – שיעורים, משחקים יידידותים או תחרויות יצוגיות – רצוי כי המורה או האחראי (השופט) יפסיק את הפעולה כאשר מתרחשת תופעה שלילית שהיא הפרה של כללי הגינוט בספורט ויעורע פועלות הסברה, דיון, שיחה וכדומה. זאת כדי להציג על הצדדים השילylim ולהציג את ההתנהגות החביבת. פעולה זו תישא במינון ובזמן המתאים.

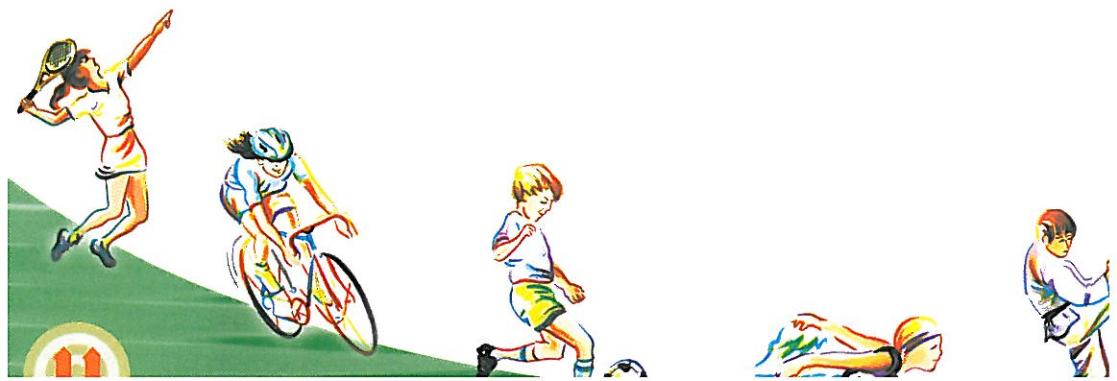
2. כאשר מתרחשת פעולה חיובית ברמה גבוהה של הגינוט בספורט, הן מצד השחקנים והן מצד הקהל הצופה, יש להציגה במינון ובזמן המתאים, למען ילמדו התלמידים מהי התנהגות ספורטיבית נאותה.

ד. תمارיצים וצורשים

1. יש לקבוע שורה של תمارיצים ושל עונשים:
  - א. פרסים לקבעות שבעת תחרויות בין בתיה הספר התנהגות הספורטיבית הייתה הולמת מאד.
  - ב. כלים ברורים וחד-משמעות (תקנון משמעת) אשר יטילו עונשים על תלמידים, על מורים, על באמנים ועל נלוים שהתנהגותם הספורטיבית תהיה לקיימת.
  - ג. עדת משמעת בית ספרית שתורכב מהתלמידי בית הספר ושות夫ה ינחו הנהלת בית הספר ומורי החינוך הגוף. (מומלץ לשלב את החינוך החברתי בנושא).
  - ד. טופי הערכה בנושא התנהגות הספורטיבית, דוגמת הטפסים המובאים בסופיהם.
2. התמריצים לעידוד ההגינות בספורט יתבססו על קני מידת בחרים ואובי-קטיביים ככל האפשר.
3. קני מידת התמריצים יעריצו את התנהגותם הספורטיבית של הספורטאים, של המורים, של המאמנים ושל הקהל.
4. רצוי שייתנו פרסי עידוד, לקבעות או לבתי הספר, על הגינות בספורט ועל הגינות הולמת במשך עונה או תקופה. בסופיהם יש דוגמאות לשאלונות להערכת התנהגות ספורטיבית של קביעות לשם מתן פרסים.

ג. ועדת היגיון עליה להציגו בספרות

ועדת היגיון העלiona להגינות בספורט, הפועלת בפיקוח הארץ על החינוך הגוף, תצרף לשורתה נציג של מנהלי בת' הספר, נציג של הנהלת התאחדות הספורט לבתי הספר, נציג של ארגון המורים לחינוך גופני, נציגים של עמותות בת' הספר ונציג של התלמידים.

הוועדה תקבע תכנית פעולה מוגדרת מדי שנה.

ו. דרכי פעולה נוספות

1. תלמידים ספורטאים יוחתמו על התchia"בות לפעול לפי "כללי הגינות לספורטאי" בתחילת כל עונת משחקים.
2. המורים והמאננים יוחתמו על התchia"בות לפעול לפי "כללי הגינות למורה ולמאן" בתחילת כל עונת משחקים.
3. יערכו כינוסים למורים, למאננים, להורים ולתלמידים לדין ולשיחה על חשיבות ההתנהגות החיובית.
4. בבתי הספר יוקמו ועדות הגינות - גם בתחום וgam בח"י היום-יום (הפסוקות).

5. מתחים יופגו באמצעות "תכניות הפגה", ובכלל זה מוזיקת רקע, תצוגות מחול, בידור ועקבטים לפני המשחק ובהפסקה.

6. יהיו ביקורים משותפים של קבוצות באירועי ספורט, ולאחר מכן מכון האירועים ינותחו בכתבה מבחינת התנהוגות הספורטיבית הנאותה.

7. יעשה שימוש בעזרי הסברה מגוונים נוספים כדוגן בלוניים נושאים קרזות, שלטי חוצות, שלטים נושאים סיסמאות הולמות. (את הסיסמאות יכינו תלמידים בתחרות סיסמאות מדי שנה).

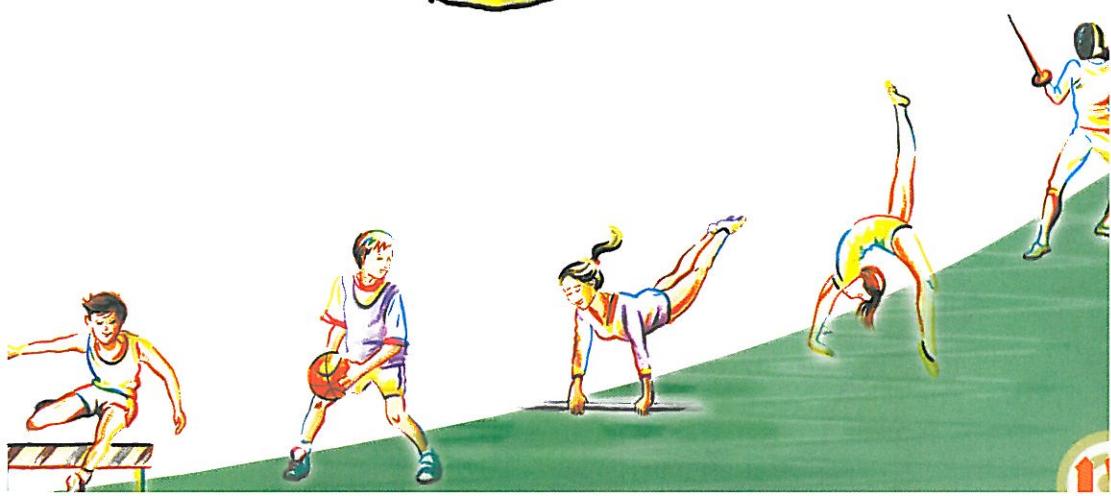
8. חשיבות הערך של התנהוגות ספורטיבית נאותה תודגש כלפי כל התקשרות כתובה והאלקטронית.

9. תהיה דאגה מתמדת לרמת המתקנים והתנאים הסביבתיים במרשם, ביציעים, בשירותים, בגישה ובעררי הכנסה.

1. מזקק

1. יש לקיים מזקק שוטף אחר כל האירועים החריגים והפרת כללי היגיינה בספורט כפי שדיווחו עליהם שופטי האירועים וצוותי הבקרה שימנו למטרה זו.
2. יש לרשום במדוק את כל האירועים האלה, ובכלל זה את פסקי הדיון של ועדת המשמעת.

BIZZEL

טופס הערכה של הגינות בספורט בקבוצה

שאלון זה ימלא המורה או המאמן בסוף כל משחק במסגרת התחרויות בליגת-על. השאלה יתיחס לקבוצות שהשתתפו במשחק.

קובץ שתשכחה ברוב הנקודות בתום עונת המשחקים תקבל את פרט ההגינות בספורט.

הניקוד ינתן כר:

1 = רמה נמוכה, 2 = רמה מניחה את הדעת, 3 = רמה גבוהה.

תבניות הערכה

3	2	1	
			א. הופעה וסידורי הלבשה
			ב. התנהגות ויחס ספורטיבי של השחקנים לפני המשחק, במהלךו ואחריו
			ג. התנהגות ויחס ספורטיבי של המארגנים לפני המשחק, במהלךו ואחריו
			ד. התנהגות ויחס ספורטיבי של הנהלת הקבוצה (המאמן, המורים, המלוויים) לפני המשחק, במהלךו ואחריו
			ה. התנהגות הקהל
			סך הכל

שם ממלא הטופס _____ תפקיך _____

חתימה _____ תאריך _____

טופס הערכה של הגינות בספרות בקבוצה

שאלון זה ימלא השופט אחרי כל משחק וישלח לגוף המנהל את התחרויות. בסוף עונת המשחקים תסוכמנים הנקודות של כל הקבוצות, והקבוצה שתשכה ברוב הנקודות תקבל את פרס הגינות בספרוט.

הניקוד ינתן כר:

1 = רמה נמוכה, 2 = רמה מnitחה את הדעת, 3 = רמה גבוהה.

ענף הספרט: _____ תאריך: _____

הקבוצה האורחת: _____ הקבוצה המארחת: _____

המקום: _____

תתיווי הערכה

הקבוצה המארחת			הקבוצה האורחת			
3	2	1	3	2	1	
						א. הופעה וסידורי הלבשה
						ב. התנהגות ויחס ספורטיבי של השחקנים לפני המשחק, במהלךו ולאחריו
						ג. התנהגות ויחס ספורטיבי של המארגנים לפני המשחק, במהלךו ולאחריו
						ד. התנהגות ויחס ספורטיבי של הנהלת הקבוצה (הamental, המורים, המלוויים) לפני המשחק, במהלךו ולאחריו
						ה. התנהגות הקהל
סך הכל						

הגינות כספנות

טופס התחרויות לתלמיד הספרותאי

אני (שם) מס' ת"ז _____

מבית הספר _____

המשתתף בתחרויות ספורט של בתי הספר בישראל שמאורגנים משרד החינוך והתאחדות הספורט לבתי הספר מתחייב bahwa להתנהג בעת האימונים והתחרויות על פי הכללים הבאים:

- א. לשחק בהגינות, תוך השקעת מיטב מאמץ" להשגת תוצאה טובעה
- ב. להקפיד על שמירת כל חוקי המשחק
- ג. לנוהג בצדנויות במקורה של ניצחון
- ד. להתנהג התנהגות נאותה ומכובדת בעת הפסד
- ה. להכיר בעובדה שהתנהגות מייצגת את קבוצתי ולתרום בהתנהגותי ההייבות להאדרת שם בית ספרי
- ו. להישמע להוראות המורה והמאמן
- ז. לכבד את החלטות השופט ולקבל ברוח טובעה גם החלטות הנראות לי שגויות
- ח. לכבד את היריב ולהתיחס אליו באדיבות בכל התנאים
- ט. להימנע מויכוח עם מאמן, עם שופט, עם שחקנים או עם הקהל
- ע. להימנע תמיד מהתנהגות גסה או אלימה.

על התהות:

הגיון בספרות טופס התחרויות לאורה ולआוֹן

אני (שם) מס' ת"ז _____

מבית הספר _____

המאמן או המורה במסגרת תחרויות הספרות של בית הספר בישראל שמארגנים משרד החינוך והתאחדות הספרות לבעלי הספר, מתחייב בזה להתנהג בעת האימונים והתחרויות על פי הכללים האלה:

א. לשמש דוגמה להתנהגות הוגנת ומורסנת, תוך הכוננות התלמידים להשגת העדים החינוכיים והספורטיביים

ב. לשאוף לניצחון בתחרות תוך שמיירה על משחק הוגן

ג. להיות חברי ואדיב כלפי שחקני הקבוצה היריבה ומאמן שלה, גם אם היריבות הספרטיבית חריפה

ד. להיות ענייני והוגן כלפי השופט

ה. להימנע מהתגובה ומערעור על החלטות השופט בעת התחרות

ו. להימנע מהסתת ספורטאי נגד החלטות השופט

ז. לשוחח שיחות נוקבות עם הספורטאים על כל התנהגות ספרטיבית לקויה כלפי השופט, היריבים, המזכירות, הקהל, וכן כלפי חברותם לקבוצה

ח. לשלווט תמיד במצב ולא להניח למצב לשלווט בו.

על התהום:

דו"ח הסכורה לתלמיד ולצופה

- א. נהג תמיד בהגינות.
- ב. הזכיר בעובדה שהתנהגותך מייצגת את קבוצתך, ותרום בתנהגותך החביבית להדרת שם בית ספרך.
- ג. היה מונמוס כלפי השופטים, המארגנים, המתחרים וקהל הצופים.
- ד. הימנע תמיד מהתנהגות גסה או אלימה.
- ה. כבד את החלטות השופט, וקבע אותן ברוח טובה גם אם הן נראות לך שגויות.
- ו. התנהג בצורה נאותה וספורטיבית בעת הפסד כמו בעת ניצחון.
- ז. עוזד את קבוצתך בקריאות עידוד ובשירה, והימנע מהשימוש בקריאות גנאי.

חשוג!

"יהי כבוד חברךophilic שלך, ואל תהי נוח ליכעוס" (אבות ב, טו).

האוצריים להגנה ולביצוע

- א. עותקים של "אמנת ההגנות בספורט" המצורפת בזאת לחלקה לספורטאים ולבעלי התפקידים המשתתפים בתחרויות הספורט.
- ב. עותקי טפסים להערכת הגינות בספורט:
 נספח א: הערכה קבוצתית לאחר המשחק (ימלא מורה או מאמן);
 נספח ב: הערכה קבוצתית לאחר המשחק (ימלא שופט המשחק);
 מספר העותקים - על פי הצורך.
- ג. עותקי טפסים של התcheinות הספורטאי, המורה והמאמן:
 נספח ג: טופס התcheinות לתלמיד הספורטאי;
 נספח ד: טופס התcheinות למאמן ולמורה;
 מספר העותקים - על פי הצורך.
- ד. תמריצים מעם בית הספר, הפיקוח על החינוך הגופני והתאחדות הספורט לבתי הספר לקביעות הזכות בפרס ההגנות בספורט.
- ה. פריטים מעם בית הספר, הפיקוח על החינוך הגופני והתאחדות הספורט לבתי הספר לזכות בתחרות סיסמאות להגנות בספורט.
- ו. כרזות להגנות בספורט לפרסום במרשי האירועים.
- ז. חומר הסברה שיוכן ויחולק בעת משחקים ותחרויות.
- ח. השתלמויות, כינוסים,ימי עיון, הרצאות ודינונים למנהלים, למורים, לתלמידים, לריכוזים, לשופטים ולמאנים בנושא ההגנות בספורט.
- ט. תשדירים של הגנות בספורט שיוקרנו לפניה פיתוח משחקים המשודרים בטלוויזיה מעם התאחדות הספורט לבתי הספר.
- י. דף הסברה לתלמיד (נספח ה) שיחלקו מחנכי הכינות לכל תלמיד בבית הספר ושהנהלת בית הספר תתחייב שכל התלמידים יקראו ויקבלו עלי הספר.

יא. הצהרת תלמידי בת' הספר שיקראו בקול נציגי בת' הספר המשתתפים לפני

כל משחק גמר:

"אנו תלמידי בת' הספר המשתתפים בתחרות זו מבטחים לעוזץ בהגינות את הספורטאים, לכבד את החלטות השופטים ולשמור על הסדר ועל האווירה הנאותה בהיכל הספורט או באצטדיון".

